

Visie op Loes lokaal in Rijssen-Holten

Inleiding

Loes is de Twentse aanpak voor collectieve opvoedondersteuning, regionaal belegd bij de GGD Twente en lokaal in Rijssen-Holten bij het Sociaal Vraagplein. Loes biedt alle (aanstaande) ouders informatie en advies over opvoeden en gezond opgroeien (output). Door het afstemmen van aanbod op vraag, goede zichtbaarheid van en laagdrempelige toegang tot opvoedondersteuning, biedt Loes preventie op de jeugdgezondheidszorg en jeugdhulp (outcome).¹ Opvoedondersteuning door voorlichting en advies is tevens een wettelijke taak.²

In deze visie zijn de doelstellingen en de richtlijnen voor de lokale organisatie van Loes uitgewerkt voor optimale uitvoering en preventie.

Huidige situatie Rijssen-Holten

De afgelopen jaren is Loes in Rijssen-Holten onderbenut: Ten eerste is Loes in onze gemeente onvoldoende zichtbaar. Slechts 4% van de onze ouders heeft in 2017 gebruik gemaakt van Loes, het aantal ouders bekend met Loes (52%) ligt fors lager dan het Twents gemiddelde (72%) en in 2019 is slechts 12 van de 102 lokale cursussen van het cursusbureau ingevuld.³ Ten tweede is een lokaal Loes netwerk met (CJG-)partners nooit opgebouwd. Daardoor ontbreken signalen over de behoeftes van ouders. De gevolgen: ouders weten Loes niet te vinden en Loes voorziet onvoldoende in de behoeftes van ouders in Rijssen-Holten.

De oorzaak: het Sociaal Vraagplein heeft niet structureel tijd besteed aan Loes, omdat Loes onvoldoende prioriteit krijgt en de taakverdeling onvoldoende concreet is. De werkwijze binnen het plein is gericht op de triage en hulpvragen krijgen gevoels- en bedrijfsmatig prioriteit. Loes delft hierdoor continu het onderspit in de prioritering van het Sociaal Vraagplein. Dit wordt versterkt de: niet één medewerker werkt structureel aan Loes, maar meerdere ad hoc. De afgelopen acht maanden is geen tijd besteed aan Loes, dit tegen de goede wil van de medewerkers in. De voor Loes beschikbare formatie wordt nu ingezet op de primaire taken van het Sociaal Vraagplein.

Hoofddoel Loes:

1. Betrouwbare informatie over opvoeden en opgroeien is toegankelijk voor (aanstaande) ouders in Twente.
2. Laagdrempelig opvoedadvies is toegankelijk voor (aanstaande) ouders in Twente.

¹ Loes is niveau B (de populatiegerichte aanpak) van de Twentse Triple P aanpak. Nederlands Centrum Jeugdgezondheid stelt dat Triple P in potentie een kosteneffectief interventieprogramma is. Zie: Toelichting 'Loes is een kosteneffectieve aanpak voor preventie'

² Wmo, Prestatieveld 2; Basistakenpakket jeugdgezondheidszorg 0-19 jaar (Wpg).

³ GGD Twente (2018) 'Kindermonitor 2017', p. 10; Mail Elles Nijhuis 'RE: lokale uren cursusbureau Loes', 5-11-2020

Beoogd effect voor Loes lokaal in Rijssen-Holten:

1. Het (lokale) aanbod collectieve opvoedondersteuning is:
 - a. bekend bij en gebruikt door meer ouders in Rijssen-Holten (zie 'Meetbare resultaten');
 - b. passend op de lokale problematiek en behoeften van alle ouders in Rijssen-Holten.
2. De lokale Loes-coördinator is bekend met en bekend bij lokale CJG-partners⁴ en beschikt zo over een 'Loes-netwerk' voor het ophalen van signalen over de behoeften van ouders in Rijssen-Holten en de afstemming van het lokale aanbod opvoedondersteuning.
3. De lokale cursussen van het cursusbureau GGD Twente worden passend op de lokale behoeften ingevuld.

Richtlijnen voor de lokale organisatie van Loes:

1. Concrete taakverdeling binnen Sociaal Vraagplein
Binnen het Sociaal Vraagplein is één medewerker aangewezen als 'Loes-coördinator', daarmee verantwoordelijk voor de lokale Loes taken.
2. Structureel werken aan Loes
De Loes-coördinator besteedt met regelmaat tijd aan de lokale Loes taken.
3. Gelijkwaardige prioriteit voor Loes binnen het Sociaal Vraagplein
Lokale Loes taken hebben gelijkwaardige prioriteit met de andere werkzaamheden binnen het Sociaal Vraagplein.
4. De lokale Loes taken zijn:
 - a. Regio coördinatie
De Loes-coördinator neemt deel aan het regionaal overleg Loes. Hier worden zaken afgestemd en doet de Loes-coördinator de inbreng van Rijssen-Holten.
 - b. Zichtbaarheid bij ouders & hulpverleners
De Loes-coördinator en de afdeling communicatie zorgen voor goede lokale zichtbaarheid van Loes onder ouders, door hier structureel inspanningen op te leveren. Ook onder hulpverleners is de zichtbaarheid van Loes van belang: Hulpverleners zijn bekend met de regionale consultatiefunctie van Loes (hulpverleners kunnen spreken met orthopedagogen) en wijzen ouders in gesprekken op Loes.
 - c. Lokaal Loes-netwerk
De Loes-coördinator haalt bij lokale CJG-partners signalen op over de behoeften van ouders en stemt het lokale aanbod opvoedondersteuning af. Afstemmen betekent dat de Loes-coördinator bekend is met het aanbod en partners informeert over elkaars/het aanbod.⁵

⁴ Bijvoorbeeld: Jeugdgezondheidszorg, algemeen en schoolmaatschappelijk werk, school, kinderopvang, peuteropvang/VVE, MEE, kerkelijke instanties, vrijwilligersorganisaties en huisarts

⁵ Zie Toelichting 'Met een netwerk is preventie sterker'

d. Lokale cursussen passend inzetten

De lokale cursussen van het cursusbureau GGD Twente worden passend ingezet, de Loes-coördinator draagt hieraan bij door signalen van ouders over hun behoeften te verzamelen en te communiceren naar de GGD Twente.

e. Loes-producten aanbieden

De Loes-coördinator en de teammanager Sociaal Vraagplein richten samen de Loes-producten passend in op de lokale behoeften.⁶

5. Werken met een jaarplan

De Loes-coördinator stelt jaarlijks een 'Jaarplan: Loes in Rijssen-Holten' op. Deze wordt in samenspraak met de teammanager Sociaal Vraagplein en verantwoordelijke beleidsmedewerker vastgesteld en na afloop geëvalueerd.

6. Loes sluit aan op Integrale Toegang

De lokale organisatie van Loes dient aan te sluiten op de visie van de Integrale Toegang. Dit betekent dat, na de realisatie van een integrale toegang, er binnen het Sociaal Vraagplein opvoedinformatie en -advies wordt gegeven. De wijze waarop is aan de teammanagers en de voor de integrale toegang verantwoordelijke beleidsmedewerker(s). Bijvoorbeeld: alle medewerkers geven opvoedinformatie en -advies of een Loes-loket/opvoedspreekuur door de Loes-coördinator. Het is noodzakelijk dat iedere medewerker die opvoedinformatie en -advies geeft Triple P is opgeleid.⁷

De visie op de toegang is nog niet gerealiseerd, voorlopig vindt 'informatie en advies' binnen het Sociaal Vraagplein niet plaats. Medewerkers van het Sociaal Vraagplein verwijzen bij opvoedvragen door naar het voorliggend veld, de Loes website en/of de regionale Loes telefoon.⁸ Dit belet niet dat in de tussentijd, voor het realiseren van de integrale toegang, de Loes-coördinator in staat wordt gesteld om opvoedinformatie en -advies te geven.

Stappen voor de implementatie

1. De teammanager van het Sociaal Vraagplein wijst Loes-coördinator aan onder de medewerkers van het Sociaal Vraagplein. Deze krijgt de lokale Loes-taken aan haar/zijn takenpakket toegevoegd.
2. De teammanager richt werkzaamheden, prioriteiten en taakverdeling binnen het Sociaal Vraagplein zo in dat deze conform zijn met de richtlijnen uit deze visie.
3. De Loes-coördinator stelt een 'Jaarplan: Loes lokaal' op. Deze wordt in samenspraak met de teammanager en verantwoordelijke beleidsmedewerker vastgesteld.
4. De Loes-coördinator kan structureel aan de slag met de lokale Loes taken.

Alternatieven

Alternatieven voor het onderbrengen van Loes zijn er praktisch gezien niet: Enerzijds omdat dit niet zou aansluiten op de visie van de Integrale Toegang. Anderzijds omdat de middelen voor Loes in het verleden structureel zijn geïntegreerd in het (personele) budget van het Sociaal Vraagplein. Loes op

⁶ Zie Toelichting 'Inrichting Loes-producten'

⁷ Zie Toelichting 'Alternatieve financiering Triple P cursus'

⁸ Zie Toelichting 'Inrichting Loes-producten'

een andere plek dan het Sociaal Vraagplein onderbrengen heeft voor het Sociaal Vraagplein onevenredige gevolgen voor de formatie.

Loes biedt ook aansluiting met de GGD Twente en de regio voor expertise en kennisdeling. Informatie op de website, online advies en regionale Loes-telefoon zijn daarom van hoge kwaliteit. Orthopedagogen en pedagogische gezinsbegeleiders zijn verantwoordelijk hiervoor. Daarnaast biedt een regionaal netwerk van Loes coördinatoren waardevolle kennisdeling.

Meetbare resultaten

Meetbare resultaten van bovenstaande richtlijnen zijn: hoger bekendheid en gebruik van Loes in Rijssen-Holten blijkt uit de Kindermonitor. We streven naar een cijfers vergelijkbaar met het Twentse gemiddelde. De Loes-coördinator houdt ook een vinger aan de pols door opvoedvragen en signalen uit het netwerk te turven.

Conclusie

Ons doel is dat Loes in Rijssen-Holten slaagt en meer ouders gebruik maken van laagdrempelige opvoedondersteuning. Daarvoor is structurele aandacht voor Loes nodig. Door de bovenstaande richtlijnen voor de lokale organisatie van Loes te hanteren is het beoogd effect van Loes realiseerbaar.

Toelichtingen

Loes is een kosteneffectieve aanpak voor preventie.

Triple P is een methode voor lichte opvoedondersteuning met verschillende niveaus (zie Afbeelding 1). Deze methode is de basis voor de nieuwe Public Health Jeugd-aanpak van de GGD Twente. Het Nederlands Centrum Jeugdgezondheid stelt dat, in potentie, TripleP kosteneffectief is voor de preventie van pedagogische en psychosociale problemen.⁹ Loes is binnen de Twentse Triple P niveau B, universele informatie en advies over opvoeding.

Afbeelding 1: Schema Triple P, Pyramide opvoedondersteuning (Van Dijk en Prinsen, 2008)

Met een netwerk is preventie sterker

Voor een optimaal preventieve werking moet Loes inspelen op de lokale behoefte en lokaal zichtbaar zijn bij ouders en hulpverleners. Goede contacten met partijen die ouders met regelmaat zien en/of ondersteunen is daarom essentieel. In de regio hebben diverse gemeenten al ingezet op de opbouw van deze contacten. Voorbeeld hiervan zijn de informatiepagina's over meertalig opvoeden op de Loes website, een behoefte onder ouders. Deze pagina's zijn ontwikkeld naar aanleiding van signalen van partners.

Alternatieve financiering Triple P cursus

Een Triple P cursus geeft medewerkers een basis voor het geven van opvoedinformatie en -advies. Afhankelijk van het aantal deelnemer en de exacte kosten, zijn de kosten voor de Triple P cursus (gedeeltelijk) te dekken met de lokale uren van het cursusbureau: deze zijn in te zetten voor het Triple P opleiden van onze eigen medewerkers. Stel dat de 102 cursusuren per definitie niet in te vullen zijn met cursussen aan ouders, dan is deze optie het overwegen waard. Ook regionaal kunnen we optrekken voor een korting.

⁹ NCJ (2013) 'JGZ-richtlijn Opvoedingsondersteuning', p. 160, 164.

Inrichting Loes-producten

Onze organisatie dient lokaal een mogelijkheid te bieden waar ouders terecht kunnen met opvoedingsvragen, een Loes-loket of (opvoed)spreekuur. Dit kan worden aangevuld met de mogelijkheid om online of telefonisch vragen te stellen. In het overzicht hieronder is van deze drie producten de huidige situatie geschetst en een (potentiële) nieuwe situatie na de realisatie van een integrale toegang.

Loes-product	Huidige situatie (november '20)	Nieuwe situatie (integrale toegang)
Telefoon	1. Telefoonnummer Sociaal Vraagplein, staat op website gemeente en op website Loes (onder vermelding van 'bellen voor Loes/hulp bij opvoeden'). Het is echter <i>niet</i> mogelijk om informatie en advies te krijgen op dit nummer: Sociaal Vraagplein doet alleen triage. Medewerkers verwijzen bij opvoedvragen door naar voorliggend veld of website/regionale Loes telefoon. 2. Regionale Loes telefoon, met behulp van Contactformulier op loes.nl worden ouders teruggebeld.	Afhankelijk van wensen zijn alle medewerkers van het Sociaal Vraagplein Triple P opgeleid. Zijn medewerkers dit wel: dan functioneert het telefoonnummer van het Sociaal Vraagplein als informatie en advies-telefoon voor Loes. Is geen enkele medewerker opgeleid: dan blijft de huidige situatie in stand. Inwoners van Rijssen-Holten kunnen altijd naar de Regionale Loes telefoon blijven bellen.
Online advies	Via contactformulier op website Loes.nl.	Via contactformulier op website Loes.nl. En eventueel via de website van de Integrale toegang als dit technisch mogelijk en gewenst is.
Spreekuur (Loes-loket)	Geen sprake van volledig functionerend Loes loket: medewerkers geven geen informatie en advies binnen het Sociaal Vraagplein. Medewerkers verwijzen bij opvoedvragen door naar voorliggend veld of website/regionale Loes telefoon.	Op gezette tijden houdt Loes-coördinator opvoedspreekuur, waarin ook informatie en advies wordt gegeven of alle medewerkers van het Sociaal Vraagplein geven ten alle tijden opvoedinformatie en –advies. Zolang de integrale toegang niet is gerealiseerd geldt: Medewerkers verwijzen bij opvoedvragen door naar voorliggend veld of website/regionale Loes telefoon.